

Om bokmarked og markedssvikt

Karine Nyborg

Det perfekte markedet

- Fri konkurranse ved perfekte forhold
 - Effektiv produksjon, høy kvalitet, lave priser
- Perfekte forhold
 - Alt kan stykkes opp og selges, ingen utilsiktede bivirkninger, ingen stordriftsfordeler, alle vet det samme...
- Virkelige markeder er ikke perfekte
 - Hvis alle vet det samme, hva skal vi med faktabøker?
- Regulering/støtte: **korreksjon av markedssvikt**
 - Er markedssvikten viktig nok?
 - Riktig virkemiddel, passe dose
 - *Prisnivå* irrelevant

Bokmarkedssvikt I: Stordriftsfordeler

- Høye oppstartkostnader (ferdigstilt manus), små per enhet (trykk og distribusjon)
 - E-bøker: enda mer uttalt
- Hvorfor "svikt"?
- **Problem 1: Tendens til priskrig**
 - Konkurransen presser pris mot enhetskostnad
 - Dekker ikke inn oppstartkostnad
 - Nye prosjekter ulønnsomme, blir ikke startet
 - Gir ikke nødvendigvis lave priser!
- **Løsning 1: Fastpris**

Bokmarkedssvikt I: Stordriftsfordeler

- **Problem 2: Liten bredde**
 - For hvert nytt prosjekt: nye oppstartkostnader
 - Mer lønnsomt å promotere de gamle/noen få
 - Få parallelle togskiner er ok – men bøker?
- **Løsning 2: Produksjonsstøtte**
 - Innkjøpsordning
- E-bøker: enda mer uttalte stordriftsfordeler
 - Fastpris og produksjonsstøtte minst like relevante i et e-bokmarked

Bokmarkedssvikt II: Utilsiktede bivirkninger

- **Problem 3: Unngå svekkelse av norsk språk**
 - Jo flere som bruker norsk, jo viktigere er norsk også for meg
 - Flere lesere, mer påvirkning: ikke primært et spørsmål om bredde
 - Hvordan fremme *norskspråklige* bestselgere?
- **Løsning 3: Omsetningsavhengig støtte**
 - Momsfritak/reduksjon
- E-bøker: Samme argument

Komplisert marked krever kompleks politikk

- Bokmarkedet: intet enkelt, perfekt marked
 - E-bøker forandrer ikke dette
 - Fri konkurranse = dårlig konkurranse?
 - Priskrig kan gi få titler, få forlag
- En god litteraturpolitikk bør
 - korrigere ulike typer markedssvikt
 - sikre god konkurranse og hindre maktkonsentrasjon
- En god litteraturpolitikk: mangfoldig, nyansert
 - Rett miks og dosering, snarere enn enten/eller